

Nr 76.

Av herr Wallentheim m. fl., i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln gjorda framställningar.

I 1940 års statsverksproposition ha under åttonde huvudtiteln, punkterna nr 198, 199 och 200, upptagits anslag till arbetarnas bildningsförbund, svenska landsbygdens studieförbund och tjänstemännens bildningsverksamhet för organisations- och administrationskostnader. Anslagen i fråga, som för innevarande budgetår utgå med respektive kronor 35 000:—, 7 000:— och 4 000:—, ha av Kungl. Maj:t föreslagits sänkta till respektive kronor 30 000:—, 5 000:— och 3 000:—. Några motiv för dessa sänkningar utöver de allmänna besparingssträvandena har Kungl. Maj:t icke framlagt.

Beträffande anslaget till arbetarnas bildningsförbund meddelas i statsverkspropositionen, att förbundet anhållit om en förhöjning av anslaget för nästa budgetår med 15 000 kronor till 50 000 kronor. Förbundets utgifter för organisations- och administrationskostnader utgjorde under verksamhetsåret 1937/38 i runt tal 129 000 kronor. Som en komplettering till detta meddelande i propositionen bör emellertid framhållas, att förbundets centrala ledning har att planlägga, övervaka och granska samt delvis även administrera en verksamhet av betydande omfattning. Sålunda uppgick förbundets hela omslutning, inklusive de lokala organisationernas verksamhet, under sistförflutna verksamhetsår till en summa av kronor 1 418 379:37. Till administration av denna verksamhet har staten under de senare åren lämnat ett bidrag uppgående till 35 000 kronor per år.

I skolöverstyrelsens yttrande i anledning av förbundets ansökan om höjt statsbidrag hade tillstyrkts en anslagshöjning för nästa budgetår med 7 500 kronor, eller till 42 500 kronor. Statskontoret, som även yttrat sig i anledning av framställningen, anförde bl. a. att vissa skäl otvivelaktigt kunde förebringas för en höjning av anslaget. Med betraktande av angelägenheten av att i nuvarande statsfinansiella läge begränsa statsutgifterna ansåge sig statskontoret dock förhindrat att för närvarande tillstyrka någon höjning av anslaget.

Svenska landsbygdens studieförbund har en betydelsefull uppgift, då det gäller att organisera bildningsarbetet bland den jordbrukande befolkningen. Förbundets verksamhet har också alltsedan detsammats tillkomst varit i oavbruten stegring. Omfattningen av verksamheten föranledde också riksdagen att fr. o. m. budgetåret 1937/38 höja anslaget till förbundet från 5 000 kronor till 7 000 kronor. På framställning av förbundet har skolöver-

styrelsen föreslagit, att anslaget för nästa budgetår måtte utgå med oförändrat belopp.

Samma betydelse, som arbetarnas bildningsförbund och svenska landsbygdens studieförbund ha för bildningsarbetet inom de befolkningsgrupper till vilka förbunden vända sig, har tjänstemännens bildningsverksamhet i fråga om bildningsarbetet bland tjänstemannagrupperna. Detta har också riksdagen beaktat, då den för innevarande budgetår beviljat densamma ett anslag av 4 000 kronor. Skolöverstyrelsen har föreslagit anslagets bibehållande med samma belopp för nästa budgetår.

De anslag, som under normala förhållanden hitintills utgått för folkbildningsarbetet, ha inom bildningsorganisationerna betraktats såsom mycket ringa och möjliggjort verksamhet endast i begränsad utsträckning i förhållande till de mångskiftande önskemål och behov, som inom bildningsarbetets organisationer förefunnits. Under krisförhållanden är det fria folkbildningsarbetet av minst lika stor betydelse för samhället som under normala förhållanden. Det är ett samhälleligt intresse av första ordningen att vidmakthålla i största möjliga utsträckning även under kristid det fria och frivilliga bildningsarbetet. Många skäl tala för att detta bildningsarbete snarare måste bedrivas i större omfattning än vanligt. Det är då angeläget, att de statsfinansiella besparingsåtgärderna icke drabba folkbildningsarbetet så hårt, att dess allmänna uppgifter avsevärt försvåras.

Men därtill kommer, att kriget och krisen har ställt folkbildningsorganisationerna inför många nya uppgifter, som dels givit sig själva och dels påfordrats från officiellt håll. Om folkbildningsorganisationerna utöver sina ordinarie arbetsuppgifter skola kunna åtaga sig nya av krisen betingade uppgifter, är det utan vidare klart, att den administrativa apparaten kommer att ansträngas utöver det vanliga. Ur denna synpunkt måste det betraktas som mindre ändamålsenligt att föreslå nedskärning i administrationsbidragen för arbetarnas bildningsförbund, svenska landsbygdens studieförbund och tjänstemännens bildningsverksamhet.

Med stöd av vad sålunda anförts få undertecknade härmed föreslå,

att ifrågavarande anslag måtte utgå med samma belopp som under innevarande budgetår, nämligen till arbetarnas bildningsförbund med kronor 35 000:—, till svenska landsbygdens studieförbund med kronor 7 000:— samt till tjänstemännens bildningsverksamhet med kronor 4 000:—.

Stockholm den 20 januari 1940.

Adolf Wallentheim.

Kerstin Hesselgren.

K. A. Westman.